

نسخه سی هزاربرده ۱۰ فروشدر .
سنگه لکی پوسته ایله ه لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۴ دولار) .

ابونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوووسته
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

حیات

حیات دأعما حیات... دیار دأها جور حیات قاتالم...
- نیجه -

اداره مرکزی :
آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معاوضه امینلکی یانده کی داثره

استانبول بوروسی :
استانبولده ، باب عالی جاده سنده رسلی پرشنبه
اداره خانمسی داخنده کی داثره
تلفون : ۳۶۰۷

۱ نجی جلد

آنقره ، ۲۴ شباط ، ۱۹۲۷

صافی : ۱۳

تياترومژك بوكونكي حالي

۲

برقونسروانوواره احتياج زار

— سن تياترومژك بوكونكي حالندن حكومتى مسئول طوتوبورسك «حكومت بوايشله جدى صدرتده مشغول اولمازسه ملكتمزده برصنعت تياتروسى تأسيس اتمهسته امكان يوقدر» دييورسك... نيمه بديكمه كوره حكومت تياترومژه بوس بوتون لاقيد قالمش صايلاماز. بر قايپ كره تياترويه يارديم ايجون ياريم رسى جعيتلر تشيكينه تشمت ابدلدى بعض تياترولره اوراق تفك يارديمده بولونولدى. حكومت بلكه ده بوبوك معاونتلى ده اسيركه مزدى. فقط بونك ايجون اورتايه ابي كوتو برأ قوعقى لازمدى.

— بزي غربدن آيران وبرقون وسطى اتمى حانده بيراقان عصرديده سدلى بر حمله ده يقش بر انقلاب حكومتك تاترويه قيمت واهيت ويرمه ميسى ممكن اولمازدى. بوبوك دولت آد ليرمزدن بعضلى بونى مختلف وسيله لرله سوله دى، حتى ديدنك كى افاق تفك يارديمده اولدى. فقط يازيق كه بوهملر برينه صرف ابديله ميه دى. حكومندن يارديم ايسته ين آلر حدى ايش ياعنه، پايدار برأثر وجوده كتيرمه نامزد ومستعد آلر دكلدى. اوآلره تسليم ابديله جك باراييله تياتروكل آنجق دوه ياپلا بيليردى اونك ايجون حكومتجه اونلره اديلن يارديمك بك محود قالماسى تياترونك لهنه اولدى. استطراد اوله رق سوله يم.

آنادولونك كوچوك شهرلرنده تياتروچى، بوبوك آقئور نامى آنتنده برطاقم سرسربلردولاشير. بونلر ن برقسمنك استابول ضابطه سنده بارماق ايزلرى وارد. ياكز جاهل اهالى آلداتوب دولاندر قمله قالمالز. على حكومتله سوقلق، كنديلرينه يارديم ايتديرمك بولنده بولورلر. بوسايه ده ده قولايقله دولابارنى جوربرلر. اونك ايجون، تكرار ادييورم، اوبحت ايتديكم «تياترو قوميا تيارينه اوراق تفك يارديمك فايدادن زياده ضررى وارد. بيم ايتديكم قياتر قوبايير. مختلف ملترك متفكرلى حق سپورجىلرى مقابل زيارتله فكرلرى بيلكيلىرى تماطى ايدرك علمك ويا سپورك تعاليسنه خدمت ايديه بيليرلر. فقط ايستر علمى ايستر مدنى قابليتلى برر مسابقه طر زنده قارشيلاشدير بوب رقابته كيريشيليرسه دكل يكي دوستقلر تأسيس ايتك آرزوق طاشمادن غيايى برسمپاقى وارسه تماسدن صوكرا اوده غيب اولور.

سليم سري

حكومت يارديمى بر رسى قونسرواتوار وجوده كتيرله ميسى، تياترومژه آرستيتيشنديرمكه چاليشماسيدر. بوبوبوك ايشى هر هانكى بر ولايتك بلديه سى اوموزلرينه يوكله نه من. آنجق مركزى حكومت باشا راييلير.

بلديه لردن ايسته يه جكز شى شهرلك اهميتى نسبتنده برر تياترو بناسى وجوده كتير ه سندن، تمثيل ويره جك صنعت ترويه ينه قولايلىق كوسترمه. سندن عبارتدر. آتقره، استانبول، آزيركي بوبوك شهرلك بلديه سى آبرجه بر شهر تياتروسى ترويه وجوده كتيره بيلير. بوبوك برقونسرواتواره قطعاً احتياج زاردر. موجود آرستيتيلر يمز خدائى نابت يتشمشلدرد. بدبيلره وعقلاره بك قولايلىق اصما. بونلر برقسى حقيقتاً مسلكلرينه وملكك لرينه شرف ويره جك كنجلردر. همده اونلر باشقه لردن كوروب اوكره نمك صورتيله دكل صرف كندى استعدادلى وغيرتريله يتشمشلدرد. فقط آرستيتيشنديرمك ايجون معين بولار واركن آميدى بوبيله استثنالرك جو غالمسته باغلارسق تحف اولور. اوت حكومت هرشيدن اول برتياترو مكنتى وجوده كتيرملى. آرستيت اولق ايجون ايجى تيره ين، قادن ارلك، رچوق تحصيل تربيه سى يرنده كزيده ومستعد كنجلر بيلورم. حتى بونلر بر قسى عقل دانيشلرله موجود ترويه ي بيلورسيكز. اوسته يانده چاليشان اصناف جيراقلرى كى اونلردن برينه قايلاقمه، سنلر نه ياديفكزى، نه ا، لاجفكزى بيلمه دن كدى كى قوليسلرده سورومكه راضى جيسيكز؟ ديرم.

هاله بالخاصه قادنلر بوسودادن كچيرمك ايجون دهافضله چاليشيرم. چونكه بو شرائط ايجنده بوزده دوقساندوقوز زبان اولوب كيتمه لرى محققدر. حكومت طرفندن آجىلاق برقونسرواتوارك بالخاصه قادنلره فائده سى اولاجقندر. تورك قادننه صحنه جيققى مساعده سنى ويردك اونك كوزل سسنى، كوزل توركجه سنى ايشيتديكمز كى تياترو ادبىاتز ايجون بام باشقه برأفق آجىلاخى محقق... فقط بونك ايجون ساده اونك صحنه يه چيغماسنه مساعده ايتك كافى اولماز. بونك مادى امكان واسطه لر ينده حاضرلامالى.

هرجهتجه دشكون قادنلر ايجون سوزوم يوق... اونلر تهللكيه قوباجق برشيلرى اولمادى ايجون صحنه دهده بركره طالعلىرى تجربه ايديه بيليرلر. فقط سويه سى اولدقجه بوكسك، شوبله بوبيله تحصيل كورمش، شكلى، كوستيشى يرنده كنج قيزلرى تياترويه تشويق ايتك ايجون اونلره تميز برسى محيطى وامين برالقبال كوستره بيلملى بز... عكسى حالده اونلرى آئينله فنا بولره سوق ايتش، حياتلرى قيرمش اولورز... حتى فكرجه بوبيله كافى دكلدر... بوتون دنياك تجربه لرله ثابتدر... تياترويه اتساب ايدن، قونسرواتواره كيرن هوسكارلردن آنجق كوچوك برقسى موفق اولور، اونه كيلر صوكرا دن مسلك دكيشديرمكه مجبور قاييرلر... بو صحنه ده

زياده ايلرله مش ملكنلرده بيله حقيقتاً يوكسه لكه مستعد اولانلرى اولدن طانيوب سچمك ايجون بر اصول بولونماشدر... بوبيله قونسرواتورده، حتى صحنه ده بر تجربه دوره سى كچيردكدن صوكرا مسلكدن آريلاق كنج قيزلر ايجون كوچوك بر تضمينات بيله ويرمك لازمدر... چونكه بوتجربه دن صوكرا اسكى حياتلرينه - بر اقدقلى يردين - دوام ايدوب كيتمه لرله، طبيى بر ازدواج ياعالرينه، مأموره، معلمه فلان اولمالرينه امكان قالماز... مع مافيه اوقدر اوزون آله يوب صيق دوقورسقى ايشك ايجندن جيقمايز. دونوب دولاشوب عيى نقطه يه كلبورم: حكومت برقونسرواتوار ياعمازسه و حتى صنعت قاعدلرى داخنده چاليشان تياترو تروپلرينه يارديم اتمزه بزم ابي بر تياترو تروپمز، ابي بر تياترو ادبىاتز اولماز وتكرار ادييورم. بو برجه وريت ملكتى ايجون بك بوبوك برا كسكلكدرد.

— حكومتك بوايش ايجون برآزبارا آيرماسى مقصدى تأمينه كفايت ايدرمى درسك؟

— بارا اساسدر... فقط كافى دكلدر... بارايى برينه صرف ايتك كرك ملكتك، كرك صنعتك شرائطنه اويغون بر پروگرام داخنده يورومك لازمدر... حكومت بارايى تأمين ايتديكى حالده بر باشقه مشكل قارشيسنده قالاقدرد. شوبله كه:

بوايشدن منفعت بكلدنلر ساده بوقارده بحث ايتديكم آزه قناعت ا ن كوچوك كوكلى سرسربلر دكلدر... اونك دهالوكس، دهالحتشم وكلى قلى ايشجىلرى وارد... باراك قوقوسى آيندىمى درت بر طرفدن نامزدلر، متخصصلر توره يه جك لايه لرله، غزته مقاله لرله، توصيه لرله حكومه - اوله. نديريله جك زينكن بر قيز باباسى اطرافنده كى - بر «قور» در باشلاياجى: «براين ياخود پارس قونسرواتورى نظامنامه سنى عينا تطبيق ايتملى. بوسنعتك هنوز مبديسى بولونديقمز ايجون بجه عصرلقى تجربله استناد ايدن او مؤسسرك الخ... الخ»، «ماكيياز»، «مك»، «زهست»، «ديكسيون»، «ده قلاماسيون» كى درسلا ايجون آوروبادن متخصصلر جلب ايدوب تورك ادبىاتى تاريخى، تاريخ تماشا، استه تيك، توركيه انشاد وكتابت كى درسلا ايجون ملكته ده كى اسانده يى... الخ الخ «عصر حاضر ك متردى تماشاسنه رغبت كوسترمه يوب تا يونان قلاسيكلردن باشلاق اوزره جهان آثرلرينك ترجمه سنى الخ الخ» بونلر برقسى آوروبانى و على العموم بوتون فن، علم، صنعت شعبه لرى طانيدى كى تياتروده ده طبيى بوبوك بهره صاحيددر... بريغين باصما قالب عمومياتى بر سورو منتظم و محتشم جله تجربلرله ديزوب دوكرلر... بو مطالعه لر بردن بره انسانه فايت معقول و قوتلى كورونور... چونكه بزه هپ دوشونمكه و ايشيتمكه آليشدقمز پياسه فكرلرى تكرار ايدرد، حقيقته دهالزياده اويان اوريشنال فكرلى دوشونمك، هضم ايتك بورغونلفندن ذهنى قورور... باخصوص اوزانلر بو موسيو دولايلىس حقيقتلرى اويله كفايت و قطعيله سوله ميه سنى بيليرلر...

تیارو حقنه

- ۱ -

دارالبدایع هیئی ، عدد اعتباریله زنکین بر ره پرتوارله (تام اون آلتی پیس) آناتولی دولا شمه جیقدی واولا آنقرده قوناقلادی . اونادینی پیس لک هیچ بری پک یکی اولماسه کرک ! فقط بن تیارو اونانان برلردن ، دورت سنه یاقین برزماندن بری اوزاق اولدین ایچون هیچ برنی طانیوردم . بوکونه قادر دورت دانه سنی کوردم واسکی دردلم ینه قیاردی .

تیاروی - براجتیاج اولدیننه قناعت کتیرمه مکله برابر - پک سوهرم و عملکتمزده بر « تماشادبیاتی » نلک انکشافنی دکلسه بیله ، تأسس ایتمک باشلادیغی کورمک ، ال بو پوک آرزولرمدن بریدر . فقط بو کیدیشله او آرزومک برکون تحقیق ایدیه بیله جکی هیچ طن اغیورم . بو نو میدمک باشلیجه سبی ، تیارو مزک یا کلیش برول طومش اولمایدیر . غرب عالم تماشاسنک یالکز بوکونکی حالی نظر اعتبارم آلان واونلک ، صنعتدن بوسوتون آیرلش اولدیننی بر دورلو آ کلایمان تماش پرورلرمن ، مظلوفدر زیاده طرفه اهمیت ویردی و بزده بر « تماشادبیاتی » قورولماد اول آقنوری دهقوری ، بنایی میدانه کتیرمه نلک چاره لرنی آزادی . تورک خانمک محنه به جیقماسی مسئله سی ، بر تورک محررینک تورک سیاتندن باحث تورکجه بر پیس یازما . سندن چوق داها لزوملی عدا ایدلی .

بز آقنورک ، دهقورک ، بنانک ، تورک خانمک محنه به جیقماسنک لزوملر اولدیننی ادعا ایتورز ؛ فقط بونلرک ایکنجی درجه ده اولدینی شبه کویورمن بر حقیقتدر . حتی ، آجیجه سوبیلم ، قوتلی بر « تماشادبیاتی » بولیمان بر ملنده آقنور ، دهقور و بنانک صنعت ضرری دوقونور . بونلک بارز دلیلی فرانسه ده کورپورز .

اثر صنعت نه در ؟ بوک جواب اوله رق کثریا « اثر صنعت بزده ذوق بدیی نی اویندیران شیر » ویا « صنعت ، کوزلک خلق ایتمکدر » کی پک مغلق اولدینی ایچون دوغرو ویا یا کلش اولدینی آکلشله . میه جق جوابلر وریلور . « ذوق بدیی » ، « کوزلک » تمامیه مجرد واوزون اوزدی یه ایضاحی لازم کلن تعبیردر . ذاتاً بو شکلده جواب ویره لر « ذوق بدیی نه در ؟ » دیه سورولدی « بز آثار بدیهه نلک صنعتک ویردیکی ذوقدر » دیورلر .

صنعتی بوسورتله تعریفه قانقیشانلر ، مختلف صوکر بو قونسرواوار مسئله سنه آقنوالیه سی ایتباریله ، غره مخبرلری ، محررلری قاریشر ، لیان شرکتی ، قانالیزاسیون ، تراوای و واپور مسئله لرینه بر آز فاصله ویره لر اوکون ده تیاروی اصلاح چاره لرله مشغول اولورلر . اومت حکومت بو ایشه کافی بر یارا آیریر و بر قوسرواوار تأسیسی وظیفه سنی هل آلله تودیع ایدرسه بزده بر تیارو حیاتی باشلار ... عکس حاله بوکونکی پریشانلی الیه دوام ایدوب کیدر .

رشاد نوری

مسالک ادبیه نلک هیچ برنی کوچندیرمه مک ، اونلرک هیچ برنی خارجه بر اقامتی ایچون هپسک قبول فقط هپسک ده کندی فکر لرینه کوره تفسیر ایدیه جکی بردستور بولقی ایسته نلردر ؛ بی طرف قانقه چالیشانلر . فقط صنعت عالنده ظهور ایتش وایدیه بیله خک اولان بوتون مسلک لک قناعت لرنی ، غایه لرینی بردن کوسترمک چالیشمق ، هیچ برشبئی تعریف ایتمک دیمکدر . بز ، ادعاسنی نتیجه منطقیه سنه کونوردیکمن زمان شخصاً پک بکندی بکن ائرلری دخی رده مجبور قاننی کوزه آلارق بر طرفی التزام ایدیه جک زودیه جکرک : صنعت ، انسانلرک کنندیلرندن چینیایله لری ، کنندیلرندن ممکن مرته آیری شخصلر وجوده کتیره . بیله لریدر .

آنجیق بوکا چالیشانلر صنعتکاردر و آنجیق بو شخصلری ، شایان قبول کوسترمک موفقی اوله ییلنلر بو پوک صنعتکاردر . بوسورتله خلق اولنه جق شخصلرک حیاته بر اورنکی بولماسی شرط دکلدز ؛ اونلرک یاشایه بیله جک بر حاله اولماسی کافیدر . یروزنده بر « پرومته » به ، بر « پرنس هاملت » . بیلمم کیم تصادف ایدیه یلشدیر ؟ بعضاً حیاته اورنکی اولیمان خیالی شخصلری بر صنعتکار ابداع اشدکن صوکر اونلرک اورنکاری ، حیاته ده بتمشک باشلار . مثلاً بزده خالد ضیا بکل رومانلر نه کی قهرمانلر ، صنعتکارک محله سننده دوغدننی زمان تورکیده بولنه بیله جک انسان ایدو جلرینک هیچ برینه بکزه مو دی ؛ فقط اورومانلرک تأثیر یلعه عملتیزک هر طرفنده بر جوق جیللر ، بیلولر پیدا اولدی وکوندن کونه آرتیور .

و حاله صنعت شایسته منلی بولنان ویا بولنه مان شخصلر ، محیطلر و احتراصلر خل ایدن وزه و نلری ، موجودیتلرینه ایسته جمن بر صورتده کوساردنلر . تیارو پیسکده بوشرا طائی جامع اولماسی ایجاب ایدر . بروقه دوشروب ه اوکا کوره ووره انسانلر بولنه نلک صنعتده هیچ بریقیتی یوقدر ، صنعت اولا انسانی ، محیطی ویا احتراصی بولوب صوکر اونلری بزده کانی صورتده کوتره جک ویه نی ایجاد ایدر . بوکون فرانسه نلک - بوتون تیارو پیس لرنده دیورز - فقط الک جوق شتری جلب ایدن وغرنه لرک تماشاقیدی ستونلرنده الک جوق شای ایدیلن پیس لرنده بونلک تمامیه عکسی یاییور (اونلری مدح ایدن منفردن بالاخره بحث ایدیه جکر) . او پیس لر تماشاکرلری خوش بر وقعه ایله بر ایکی ساعت اوایلایم ، افکار عمومی به حاکم مسائل حقنه بیان فکر اتمک ویا خودک فلاحیه آقوره قابلیاتی ایتدیر بیلمک ایچون یازیلان اثرلردر . فرانسه نلک (تورکجه به دایما فرانسزجه) پیس لرنل ایدلرکی ایچون بو ملکندن محنه مجبورز (تماشاعالنده آرتق آقنورلرله تیارو مدبرلرینک سلطنتی باشلامشدر و محررلر اونلرک خدمتکارلر اولمشدر . تیارو مدبرلری ، وسائط ماده دن استفاده ایله محنه ده بر ده کیز فورطنه سی کوسترمکی آرزو ایدیور و نلان محرری چاغیروب واپورده کچن بر وقعه ایدور و یوروب بونی اوچ برده ده حکایه ایتمه سنی امر ایدیور بویه س لک ، صنعتله علاقه سی یوقدر ؛ فقط بونلرک فرانسه ده بو پوک بر ضرری یوقدر . چونکه بر طرفده بونلر اوینانیر ، یالکز بر آقنورک مهارتی ویا دهقورک زنکینلکی کوسترمک چالیشیلرکن

دیگر طرفنده صنعتک عصرلردن قاله و عصر لرجه انتقال ایدیه جک زنجیرینی تعقیب ایدن ، بر سحی بی بر محیطی کوسترمک چالیشان اثرلر اوینانیور .

بزده ایسه یالکز بر نوع تیارو وار ؛ وده صنعتله علاقه دار اولیمان جنسندن . ایسته بونلک ایچوندرک یوقاریده ، آقنورک ، دهقورک ، بنانک بزده تماشادبیاتنه مضر اوله بیله جکی سوبیله دیک .

بوندن صوکر کی مقاله مزده ، صوکر کوردیکمن پیس لرن ، اونلک عائد اولدینی نولردن محنه غیرت ایدیه جکر . معافیله ، شیمدی یه قادر له و علیهنده جوق سوزلر سوبیله عیش اولقله برابر ، آدابه اصولی حقنه بر قان شی سوبیله جکر .

اجبی بر لساندن اثر آلماسنه قطعاً معارض دکلز ؛ فقط بونلرک آدابه دکل ، دوغرو دن دوغرو به ترجمه ییلنه سی داها منسب اوله نی قناعتده بز .

چونکه ، هر احتراص ، هر سحی بی زمان و مکان قیودی کوزه تمدن ، یعنی هر زمان و هر مکانه دوغرو اوله بیله جک بر طرفنده تصویره چالیشانلرکی محررلرک ، کلاسیکلرک آثار ی آدابه ایدیه بیلر سده بر سحی نلک ، بر احتراصک فلان محیطده انکشافنی کوسترمک چالیشان یکی اثرلر آدابه ایدیه بز ؛ چونکه اونلر ، مثلاً فرانسه ایچون دوغرو دخی اولسه آدابه ایدیلنه حقیقتی غیب ایدر . مثلاً یکی فرانسه تیارو سنک الک کوزل اثرلرندن بری اولان *a Parisienne* تورکجه به آدابه ایدیه بره الک معنا بز پیس لرن بری اولور . بوموضوعه نه عود ایدیه جکر .

آقنورک اهیبتی ایکنجی درجه ده اولدیننی سوبیله دم ؛ فقط مرهاتکی درجه ده اولورسه اسون بر اهیبتی وارددر . دارالبدیع هیئتک آنقرده ده اونادینی ثرلر ؛ محررلرمنه امانی ، ذوقلرکی بر کره داها اثبات ایتدیه بر قان سنه دن بری تماشاقیدر . دنیانک لرنه ک نه قادر ایلرله مش اولدیننی کوستردی . دنیانک هر هاسکی بر طرفنده پک یوک دکله بیله . هر حاله شرفی بر موقع الله ایدیه مک صنعتکارلرمن بولدیننی قنخارله ذ ر ایدیه بیلر .

اسماعیل غالب ، آدابه ایدیه جک اثر انتخابنده کوستردیکی خطایی اوینادینی هر وله ویردیکی شخصیتله اونوندیور .

حازم ، وصفی رضا ، م . کمال اوینادقاری اثرلره جان وریور . واونلرک هپسندن نه قادر بوسک اولدقاری هر آقشام اثبات ایدیورلر .

تورک خانمی داها یکی محنه به جیقدینی ایچون قادین صنعتکارلرمنه قارش ی بو پوک بر مسامحه کوسترمک لازم کله جکی طن ایدیور دق ؛ قط بوکالزوم اولادیننی آکلادق . شاذیه خانم محنه به جیقایدن بری ، یعنی بر ایکی سنه طرفنده مسلک نه لازم کلن مهارتی الله ایتش . شاذیه خانم یالکز تورک خانماری ایچنده دکل ، فقط الیزابتنه میجیانده داخل اولدیننی حاله شیمدی یه قادر تورک محنه سننده کوردیکمن بوتون خانلر ایچنده الک ممتازیدر . تیارو عالنه کنندیلندن جوق ایل کیرمش ارکک آرقاداشلرینک هیچ برینک قارشیننده ده ضعیف قالیور .

۱ شباط ۱۹۲۷

نورالدین عطا